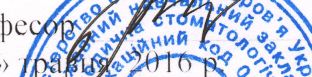

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор Вищого державного навчального закладу
України «Українська медична стоматологічна
академія»

Професор В. М. Ждан
«26» травня 2016 р.

**Освітньо-наукова програма підготовки
докторів філософії**

за спеціальністю 221 – Стоматологія

ПЕРЕДМОВА

1 Розроблено робочою групою Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія»

2 Ухвалено Вченою радою Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія»
протокол № 9 від 26 травня 2016 р.

3 Введено вперше.

4 Розробники: проректор з наукової роботи, професор Кайдашев І. П., завідувач кафедри урології з судовою медициною, професор Саричев Л. П., завідувач кафедри педіатрії № 1 з пропедевтикою та неонатологією, професор Похилько В.І., завідувача кафедри медичної, біоорганічної та біологічної хімії, професор Непорада К. С.

ВСТУП

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки фахівців третього рівня кваліфікації за спеціальністю 222 - Медицина визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть почати навчання за ОНП, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен володіти здобувач наукового ступеня *доктора філософії*.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі.

Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина в аспірантурі становить чотири роки.

1 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

ОНП використовується у ВДНЗУ «УМСА» при підготовці фахівців третього рівня вищої освіти **доктора філософії** за спеціальністю 222 – Медицина з узагальненим об'єктом діяльності людина з її психофізіологічними особливостями, здоров'я людини, підтримка здоров'я, профілактика захворювань, лікування людини, здоров'я населення:

- вивчення травми та її наслідків, вродженими й набутими захворюваннями та вадами опорно-рухового апарату;
- застосування засобів фізичної культури з лікувально-профілактичними цілями;
- методи діагностики, терапії та профілактики захворювань на туберкульоз органів дихання;
- удосконалення методів профілактики, діагностики та лікування туберкульозу органів дихання буде сприяти збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та відновленню працездатності;
- клінічний перебіг, етіологія та патогенез неспецифічних легеневих хвороб, розробляє методи й засоби їх діагностики та профілактики, лікування й реабілітації хворих на ці хвороби;
- механізми профілактичної, реабілітаційної, лікувальної дії медикаментів і немедикаментозних засобів при цих хворобах поширення, етіологію, патогенез, прогноз, а також розробляє й аналізує ефективність методів діагностики, профілактики та лікування поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем людини, що належать до двох і більше спеціальностей клінічної медицини терапевтичного напрямку;
- отримання нових наукових даних, удосконалення методів профілактики, діагностики та лікування внутрішніх хвороб сприятиме збереженню здоров'я, скороченню термінів тимчасової непрацездатності, зменшенню інвалідизації та смертності населення;
- збереження дітородної функції жінок, методами профілактики, діагностики, лікування, прогнозуванням акушерсько-гінекологічної патології;
- удосконалення технологій профілактики, ранньої діагностики, лікування, реабілітації акушерських і гінекологічних захворювань, сприятиме попередженню, своєчасному виявленню захворювань вагітних і породіль, жінок різних вікових груп, зниженню рівнів материнської і перинатальної смертності, скороченню термінів тимчасової і стійкої втрати працездатності, поліпшенню демографічної ситуації;
- акономірності розвитку дітей, причини та механізми захворювань, методи їх діагностики, лікування, профілактики та реабілітації;
- розроблення принципово нових та вдосконалення наявних методів ранньої діагностики, лікування, профілактики та реабілітації сприятиме збереженню здоров'я дітей і нації загалом, зниженню дитячої смертності, скороченню термінів непрацездатності, попередженню ранньої інвалідності;
- вивчення і розробленням методів удосконалення сучасних уявлень про поширення, етіологію, патогенез, діагностику, лікування та профілактику серцево-судинних хвороб (ішемічна хвороба серця, атеросклероз, інфаркт міокарда, артеріальна гіпертензія, кардіоміопатії, запальні захворювання серця та судин), а також їх ускладнення (серцеві аритмії, серцева недостатність та ін.);
- методи покращання стану сучасних уявлень про поширеність, профілактику, діагностику, лікування й реабілітацію ревматичних хвороб, які призводять до втрати працездатності та смертності у працездатному віці;
- специфічність етіологічного агента, циклічність перебігу та можливості формування імунних реакцій різного характеру;

- вивчення закономірностей функціонування системи залоз внутрішньої секреції та механізмів дії їх інкретів - гормонів у нормі та патології, вивченням морфології, фізіології, патофізіології та біохімії ендокринної системи, етіології, патогенезу, діагностики, клінічного перебігу, епідеміології, профілактики і лікування ендокринних захворювань;
- діагностика, лікування, профілактика захворювань нервової системи (центральної: головного та спинного мозку, периферичної та вегетативної нервової системи);
- удосконалення методів розпізнавання причин і механізмів розвитку захворювань, ранньої діагностики, лікування та профілактики хвороб нервової системи;
- методи діагностики, лікування та профілактики психічних захворювань (ендогенних, ендогенно-органічних, екзогенних, екзогенно-органічних, психогенних, а також пов'язаних із патологічним психічним розвитком в осіб різного віку);
- удосконалення методів профілактики, ранньої діагностики, лікування психічних захворювань сприятиме збереженню психічного здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової та стійкої непрацездатності, відновленню соціального функціонування. епідеміологічні та клінічні закономірності біологічних основ, а також медико-соціальні наслідки алкоголізму, наркоманій і токсикоманій;
- етіологія, патогенез захворювань зорової системи, розробляє й удосконалює методи ранньої діагностики, лікування та профілактики захворювань, вроджених дефектів й аномалій розвитку зорового аналізатора, органа зору й орбіти (зорових нервів, очних яблук і їхнього допоміжного апарату), центральних відділів органа зору;
- методи корекції аномалій рефракції; розробляє заходи, спрямовані на зниження рівня сліпоти та слабкості, скорочення термінів тимчасової непрацездатності та зменшення кількості інвалідів за станом зорової системи й органа зору;
- діагностика, лікування (консервативного та хірургічного, зокрема пластичної хірургії), профілактики захворювань вуха, носа, біляносових пазух, горлянки, гортані, зокрема запальних і пухлинних процесів, приглухуватості та глухоти;
- удосконалення методів профілактики диференційної, топічної, ранньої діагностики, терапевтичного та хірургічного лікування захворювань вуха, горла, носа сприятиме збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та її відновленню, а в необхідних випадках - соціальній реабілітації;
- методи діагностики, лікування та профілактики шкірних і венеричних хвороб;
- удосконалення методів профілактики, ранньої діагностики, лікування шкірних і венеричних хвороб сприятиме збереженню здоров'я населення, скороченню термінів тимчасової непрацездатності та відновленню працездатності;
- причини виникнення пухлин, механізми розвитку, взаємовідносини з організмом, проблеми діагностики, лікування та профілактики;
- забезпечення знеболювання та безпеки хворого під час його хірургічного лікування, про регуляцію, корекцію і компенсацію життєво важливих функцій організму, порушених під впливом захворювання, операційної травми, інтоксикації та інших факторів;
- удосконалення методів знеболювання, контролю (моніторингу) і регуляції основних життєвих функцій організму;

- вивчення поширення, етіології, патогенезу, клінічного перебігу та прогнозу, а також розроблення і аналіз ефективності методів діагностики, засобів профілактики та лікування алергічних захворювань;
- отримання нових наукових даних щодо етіології та патогенезу алергічних захворювань, їх діагностики, клінічного перебігу, механізмів дії профілактичних, лікувальних, реабілітаційних засобів;
- вплив навколишнього середовища, умов життя та праці на здоров'я людини, її працездатність і тривалість життя; розробляє профілактичні й оздоровчі заходи, методи контролю довкілля, спрямовані на збереження, зміцнення здоров'я, попередження захворювань на індивідуальному, сімейному та популяційному рівнях;
- зміни навколишнього середовища та їх вплив на здоров'я людини, її працездатність і тривалість життя; розробляє заходи, спрямовані на попередження хвороб, створення умов, які забезпечують збереження здоров'я;
- методи контролю за станом довкілля та критерії його оптимізації з метою збереження здоров'я людини;
- механізми, фактори й умови виникнення та поширення заразних хвороб у людському суспільстві, використовує одержані знання для боротьби з цими захворюваннями до їх повного викорінення;
- стан здоров'я населення та чинники, що його формують;
- медико-соціальні заходи держави, суспільства та системи охорони здоров'я у напрямку збереження, зміцнення і відновлення здоров'я;
- рівень та структура захворюваності, демографічних показників, інвалідності, фізичного розвитку різних контингентів та населення країни в цілому залежно від соціальних, економічних, біологічних, психологічних, медичних, клімато-географічних, суспільно-політичних, екологічних та інших чинників у системно-історичному аспекті;
- нормативно-правова база, організаційні форми, методи, принципи, види надання медичної допомоги різним категоріям та групам населення, її рівень, якість та ефективність;
- стандарти якості медичної допомоги, її гарантований державою рівень, фінансово-економічна діяльність органів, закладів та установ охорони здоров'я; міжнародний і вітчизняний досвід діяльності системи охорони здоров'я та надання медичної допомоги;
- дія лікарських засобів в умовах клініки для подальшого впровадження в медичну практику;
- збереження здоров'я людини та відновленню його у випадках хвороби;
- біохімічні та молекулярно-біологічні механізми розвитку патологічних процесів в організмі людини та вищих тварин з метою з'ясування механізмів виникнення та розвитку захворювань людини, розроблення новітніх методів молекулярної діагностики патологічних процесів, пошуку фізіологічно активних сполук і лікарських засобів, що корегують порушені метаболічні процеси;
- вивчення походження і розвитку, форм і будови людського організму; організація тіла людини на різних рівнях з урахуванням численних різноманітних і динамічних формотворчих чинників (вік, стать, тип статури і ін.);
- вивчення імунітету (системи захисту організму від біологічної агресії) і його порушень (алергії, імунodefіцитів, аутоімунних процесів), а також створення методів діагностики, профілактики та лікування захворювань, пов'язаних з порушеннями в системі імунітету;

- мікроскопічна й ультрамікроскопічна будови, розвиток, взаємозв'язок структури та функції клітин, тканин, органів, систем організму тварин і людини в нормі, експерименті, патології.

Доктор філософії за спеціальністю 222 – **Медицина** підготовлений до роботи в галузі економіки за ДК 009-96:

Секція N Охорона здоров'я та соціальна допомога
Розділ 85 Охорона здоров'я та соціальна допомога
Група 85.1 Діяльність з охорони здоров'я
Клас 85.11 Діяльність лікувальних закладів
Клас 85.12 Медична практика

2 РОЗПОДІЛ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

2.1 Освітньо-наукова програма передбачає такі цикли дисциплін:

- гуманітарної та загальнонаукової підготовки, що забезпечує третій освітній рівень;
- професійної та практичної підготовки, що забезпечує необхідний освітньо-науковий рівень.

2.2 Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за циклами подано у таблиці:

Таблиця – Розподіл змісту освітньо-наукової програми

/п	Цикл підготовки	Навчальний час за циклами: академічні години (кредити)
	Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	120 (4)
	Іноземна мова (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою)	180 (6)
	Професійної та практичної підготовки	420 (14)
	Набуття універсальних навичок дослідника	180 (6)
	Теоретичні та експериментальні дослідження за темою дисертації	
	Загалом	900 (30)

3 ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

У таблиці наведений перелік навчальних дисциплін, визначені блоки змістовних модулів, що входять до кожної із них, встановлена кількість навчальних годин/кредитів їх вивчення.

Цикл професійної та практичної підготовки, крім обов'язкових дисциплін, містить дисципліни вільного вибору, які аспірант вибирає, виходячи із напрямку наукового дослідження.

Таблиця – Перелік навчальних дисциплін

Назва навчальної дисципліни	Блоки змістових модулів	Кількість навчальних годин (кредитів)
I. Цикл загальних дисциплін		
Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	Історія та філософія науки	120 (4)
	Біоетика	
	Біоінформатика	
	Психологія спілкування (за вибором)	
	Педагогіка та психологія вищої освіти (за вибором)	
Іноземна мова (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою)	Курс англійської мови наукового спілкування	180 (6)
	Курс німецької мови наукового спілкування (за вибором)	
Набуття універсальних навичок дослідника	Методологія наукового та патентного пошуку	180 (6)
	Медична статистика	
	Клінічна імунологія	
	Клінічна епідеміологія (за вибором)	
II. Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки		
Спеціальність (засвоєння основних концепцій, розуміння практичних та теоретичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю, оволодіння термінологією)	Акушерство та гінекологія (за вибором)	420 (14)
	Внутрішні хвороби (за вибором)	
	Хірургія (за вибором)	
	Урологія (за вибором)	
	Онкологія (за вибором)	
	Педіатрія (за вибором)	
	Кардіологія (за вибором)	
	Ревматологія (за вибором)	
	Інфекційні хвороби (за вибором)	
	Ендокринологія (за вибором)	
	Нервові хвороби (за вибором)	
	Психіатрія (за вибором)	
	Наркологія (за вибором)	
	Офтальмологія (за вибором)	
	Оториноларингологія (за вибором)	
	Шкірні та венеричні хвороби (за вибором)	
	Травматологія та ортопедія (за вибором)	
	Лікувальна фізкультура (за вибором)	
	Фтизіатрія (за вибором)	
	Пульмонологія (за вибором)	
Клінічна фармакологія (за вибором)		
Анестезіологія та інтенсивна терапія (за вибором)		
Медична біохімія (за вибором)		
Гігієна (за вибором)		

	Епідеміологія (за вибором) Соціальна медицина та охорона здоров'я (за вибором) Нормальна анатомія (за вибором) Патологічна анатомія (за вибором) Нормальна фізіологія (за вибором) Патологічна фізіологія (за вибором) Фармакологія (за вибором) Імунологія та алергологія (за вибором) Гістологія, цитологія, ембріологія (за вибором)	
--	---	--

4 АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧА ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства.

5 ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- Репаративна регенерація при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухової системи;
- Біомеханіка та патофізіологія опорно-рухової системи;
- Адаптаційні та компенсаторні зміни в опорно-руховому апараті;
- Сучасні методи діагностики в травматології та ортопедії;
- Дитяча ортопедія;
- Закриті та відкриті пошкодження кісток, суглобів, миски та хребта;
- Політравма;
- Спортивна травматологія;
- Остеосинтез в травматології й ортопедії;
- Мікрохірургія в травматології й ортопедії;
- Пошкодження та захворювання м'язів, сухожилок, зв'язок;
- Пошкодження судин і нервів при травмах;
- Діагностична й оперативна артроскопія;
- Запальні процеси кісток, суглобів і хребта;
- Остеодистрофії, фіброзна дисплазія;
- Остеопороз;
- Ендопротезування суглобів;
- Ампутації, протезування кінцівок;
- Нові матеріали в травматології й ортопедії;
- Реабілітація в травматології й ортопедії;
- Ортопедична онкологія;
- Клініко-фізіологічне обґрунтування, розроблення й удосконалення методики фізичної реабілітації із застосуванням засобів фізичної культури при окремих захворюваннях;
- Клініко-фізіологічне обґрунтування, розроблення й удосконалення;

- Дослідження в галузі фізіології та гігієни спорту, лікарського контролю за фізкультурниками і спортсменами, вивчення загальної й окремої патології в спорті;
- Дослідження в галузі медичних проблем фізичної культури і спорту (спортивна реабілітація, травматологія, антидопінговий контроль, відновлювальне лікування, корекція психофізичного стану спортсменів тощо);
- Розроблення й удосконалення методів діагностики фізичного здоров'я, фізичного розвитку, функціонального стану організму фізкультурників і спортсменів, а також методів профілактики, діагностики та лікування захворювань та пошкоджень, пов'язаних із заняттями фізкультурою і спортом;
- Епідеміологія та профілактика туберкульозу органів дихання, удосконалення організаційних форм фтизіатричної служби в сучасних умовах;
- Патолофізіологія дихання та кровообігу, мікробіологічні, імунологічні, біохімічні й генетичні основи реактивності при туберкульозі органів дихання;
- Діагностика, клініка та диференціальна діагностика туберкульозу, їх особливості у хворих, що зазнали впливу радіації внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування туберкульозу, впровадження їх у клінічну практику;
- Удосконалення організаційних заходів для забезпечення своєчасного виявлення та лікування супутніх захворювань у хворих на туберкульоз;
- Вивчення етіології неспецифічних легеневих захворювань, зокрема тих, що виникли внаслідок дії інфекційних, екологічних, професійних та інших чинників, шкідливих звичок;
- Вивчення патогенезу неспецифічних легеневих захворювань, зокрібна порушень механізмів захисту легенів (імунологічних і неімунологічних), динаміки розвитку запалення, сепаративних і компенсаційно-приспосувальних процесів, функцій зовнішнього та внутрішнього дихання, нереспіраторних функцій легень, кардіореспіраторних взаємовідносин та ін.;
- Вивчення клінічного перебігу легеневих захворювань і параклінічних діагностичних показників;
- Вивчення механізмів дії медикаментів і не медикаментозних засобів, методів профілактики, лікування, реабілітації при легеневих хворобах;
- Розроблення медикаментозних і немедикаментозних засобів, методів профілактики, лікування, реабілітації при неспецифічних легеневих захворюваннях;
- Вивчення поширення, етіології та патогенезу поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем;
- Вивчення особливостей клініки та перебігу поєднаних захворювань внутрішніх органів залежно від різних екзо-, ендогенних і професійних чинників;
- Обґрунтування та розроблення нових методів профілактики, діагностики та лікування поєднаних захворювань внутрішніх органів і систем;
- Опрацювання рекомендацій щодо оптимізації критеріїв проведення медико-соціальної експертизи при поєднаних захворюваннях внутрішніх органів і систем;
- Вивчення етіології, чинників ризику, патогенезу, регіональних особливостей поширення акушерських та гінекологічних захворювань;
- Вивчення механізмів фізіологічного перебігу вагітності та пологів, а також функціонального стану репродуктивної функції жінки;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, профілактики захворювань в акушерстві та гінекології;

- Створення експериментальних моделей методів лікування гінекологічних захворювань, клінічне розроблення методів лікування акушерських і гінекологічних захворювань, впровадження їх у практику роботи медичних закладів;
- Узагальнення результатів первинної профілактики акушерсько-гінекологічних захворювань і розроблення більш досконалих методів їх попередження, а також диспансеризації контингентів хворих;
- Вивчення анатомо-фізіологічних особливостей різних органів і систем дитячого організму в нормі та при патології;
- Вивчення стану здоров'я дітей в популяції, структури захворюваності та розроблення методів оцінки фізичного і нервово-психічного розвитку дітей;
- Розроблення методів раціонального вигодовування та харчування дітей різних вікових груп, розроблення і впровадження нових продуктів для фізіологічного та лікувального харчування дітей;
- Дослідження з метою вивчення етіології і патогенезу захворювань органів та систем дитячого організму, а також факторів, що сприяють виникненню захворювань дітей;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, апробація нових медикаментозних та немедикаментозних методів лікування;
- Розроблення методів профілактики захворювань у дітей, особливо реабілітації та диспансерного нагляду за дітьми з ураженням різних органів і систем дитячого організму;
- Вивчення впливу несприятливих екологічних та соціальних факторів на здоров'я дітей;
- Вивчення етіології, патогенезу, та діагностика серцево-судинних захворювань;
- Розроблення нових класифікацій захворювань серця й судин;
- Обґрунтування та розроблення нових методів профілактики і прогнозу серцево-судинних захворювань;
- Обґрунтування та розроблення нових методів лікування і реабілітації захворювань серця й судин;
- Вивчення патофізіологічних особливостей і перебігу серцево-судинних захворювань залежно від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;
- Розроблення нових напрямків оптимізації медико-соціальної експертизи при захворюваннях серця та судин;
- Вивчення та розроблення методів поліпшення основних показників здоров'я населення при захворюваннях серця й судин;
- Впровадження в клінічну практику нової апаратури та нових фармакологічних засобів для лікування серцево-судинних захворювань;
- Дослідження в галузі ревматології спрямовані на встановлення особливостей ураження організму хворих на ревматизм, на системні хвороби сполучної тканини і на системні васкуліти, розроблення методів ранньої діагностики, нових методів лікування, реабілітації та профілактики ускладнень;
- Виявлення факторів розвитку ревматичних хвороб суглобів і розроблення заходів усунення цих факторів; розроблення методів своєчасної діагностики та нових способів профілактики, лікування й реабілітації;
- Вивчення механізмів розвитку, прогресування ревмокардитів і міокардитів, розроблення нових методів профілактики та діагностики ревматичних захворювань;
- Розроблення нових методів лікування, хірургічної корекції, реабілітації та диспансеризації хворих з ревматичними захворюваннями;

- Вивчення та розроблення методів покращання основних показників здоров'я населення при ревматизмі;
- Патогенез інфекційних хвороб;
- Сучасні методи діагностики вірусних, бактеріальних та інших інфекцій;
- Клінічні особливості перебігу інфекційних хвороб;
- Особливості перебігу поєднаних інфекцій;
- Особливості перебігу інфекційних хвороб в осіб із імунodefіцитами різного генезу;
- Ускладнення та наслідки інфекційних хвороб. Зв'язок з іншими медичними спеціальностями;
- Розроблення та вивчення ефективності сучасних методів лікування інфекційних хвороб;
- Вивчення етіології, патогенезу, клініки та поширення захворювань ендокринних залоз (гіпоталамуса, гіпофіза, щитоподібної, підшлункової, паращитоподібної, вилочкової, статевих залоз, наднирників);
- Вивчення причин і механізмів виникнення, розвитку ендокринних та обмінних захворювань;
- Дослідження патогенезу порушень серцево-судинної, нервової, імунної та інших систем при ендокринних захворюваннях і розроблення методів їх профілактики й лікування;
- Розроблення та вдосконалення методів діагностики, консервативного, хірургічного лікування ендокринних захворювань, а також профілактики ендокринної й обмінної патології;
- Дослідження функціонального стану залоз внутрішньої секреції та ролі їх гормонів у патогенезі захворювань неендокринної природи (нервові та психічні розлади, злоякісні пухлини тощо);
- Дослідження епідеміології, етіології, патогенезу, клініки найпоширеніших захворювань нервової системи: цереброваскулярних, травматичних, інфекційних, токсичних, геридітарних (спадкових), зумовлених патологією хребта, соматичними захворюваннями, пов'язаних із віковими змінами в осіб похилого віку або дітей та інші;
- Розроблення та вдосконалення методів діагностики захворювань нервової системи;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування, реабілітації хворих з нервовими хворобами, впровадження цих методів у клінічну практику;
- Розроблення методів диспансеризації та профілактики нервових захворювань;
- Розроблення системи організаційних засобів надання неврологічної допомоги хворим;
- Дослідження природи психічних захворювань (психопатологічні, нейропсихіатричні, психологічні, нейропсихологічні, нейроморфологічні, нейрофізіологічні, біохімічні, імунологічні, генетичні й інші дослідження);
- Вивчення епідеміології психічних захворювань;
- Вивчення загальної та приватної клініки психічних захворювань в осіб різного віку, їх систематики, класифікації, перебігу, прогнозування;
- Розроблення й удосконалення методів діагностики психічних захворювань;
- Розроблення питань соціальної, екологічної психіатрії та суїцидології;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування психічних захворювань - біологічних, фізіотерапевтичних і психотерапевтичних, впровадження в клінічну практику програм реабілітації психічно хворих;
- Розроблення питань медико-соціальної, військової, судово-психіатричної експертизи психічно хворих;
- Розроблення питань удосконалення організації психіатричної допомоги;

- Удосконалення методів профілактики психічних захворювань, вивчення донозологічних форм психічних розладів;
- Клініка алкоголізму, наркоманій, токсикоманій, тютюнокуріння (діагностичні та прогностичні аспекти, клінічні різновиди, симптоматика, клініка, діагностика, прогноз психозів, обумовлених психоактивними речовинами);
- Нові методи лікування та реабілітації хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію, тютюнокуріння (розроблення та впровадження нових фармакологічних, немедикаментозних засобів, методів лікування та реабілітації);
- Медико-соціальні засоби профілактики наркологічних захворювань (вивчення причин та умов формування хворобливої залежності від психоактивних речовин, нові методи оцінки результативності медико-соціальних заходів щодо профілактики;
- Нові форми організації та критерії оцінки діяльності наркологічної служби);
- Епідеміологія алкоголізму, наркоманій, токсикоманій, тютюнокуріння залежно від регіону держави, статевовікових, професіональних, культурних, етнічних та інших особливостей, розроблення на цій основі рекомендацій щодо профілактики залежності від психоактивних речовин;
- Біологічні основи алкоголізму, наркоманій, токсикоманій (експериментальні, клініко-експериментальні механізми формування залежності від психоактивних речовин, біологічні механізми, критерії схильності до алкоголізму, наркоманії, токсикоманії, генетичні та біологічні механізми впливу токсичних речовин на потомство; розроблення на основі експериментальних досліджень теоретичної бази щодо програм пошуку, створення лікарських засобів, профілактики та лікування);
- Розроблення й удосконалення методів діагностики, профілактики та лікування пошкоджень органа зору та зорової системи;
- Експериментальне та клінічне розроблення й обґрунтування засобів і методів лікування очних захворювань, аномалій розвитку та вроджених дефектів органа зору та впровадження їх у клінічну практику;
- Розроблення й оцінювання методів диспансеризації населення з аномаліями рефракції, вродженими та набутими очними захворюваннями;
- Дослідження морфологічних, фізіологічних, біохімічних і біофізичних параметрів, які визначають відхилення від нормального функціонування органа зору, зорової системи, порушення яких призводить до передчасного старіння, розвитку преморбідного стану та патологічних процесів в очі та зоровій системі;
- Вивчення фізіології та патофізіології зорової системи при офтальмоергономічних дослідженнях і при системних ураженнях організму;
- Вивчення генетичних аспектів очних захворювань;
- Експериментальне та клінічне дослідження нейроофтальмологічних і вегетоофтальмологічних захворювань;
- Вивчення механізмів лікувальної та профілактичної дії лікарських, фізичних і природних чинників на орган зору в умовах норми, патології й у віковому аспекті;
- Вивчення фармакодинаміки лікувальних препаратів; патогенетично обґрунтовано застосовуваних при захворюваннях органа зору, орбіти та зорової системи;
- Експериментальне моделювання захворювань органа зору, зорової системи та патогенетично обґрунтоване лікування їх в експерименті;
- Експертиза зорових функцій;
- Розроблення методів трансплантації і протезування ока та його відділів;
- Вивчення етіології, патогенезу та поширення ЛОР-захворювань;

- Розроблення й удосконалення методів діагностики та профілактики ЛОР-захворювань.
- Експериментальне та клінічне розроблення методів терапевтичного, хірургічного лікування ЛОР-захворювань і широке впровадження їх у практику;
- Розроблення методів диспансеризації ЛОР-хворих із вадами лімфаденоїдного кільця горлянки, ураженнями носа, біляносових пазух та гортані, зокрема пухлинних, приглухуватості та глухоти;
- Вивчення актуальних проблем дитячої оториноларингології, сурдології та ЛОР-онкології;
- Визначення шляхів удосконалення, розроблення нових методів фізичної та соціальної реабілітації хворих із вадами вуха, горла, носа, біляносових пазух;
- Вивчення етіології, патогенезу, поширення шкірних і венеричних хвороб;
- Розроблення, вдосконалення методів діагностики, профілактики шкірних і венеричних хвороб;
- Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування шкірних і венеричних хвороб, впровадження їх у клінічну практику;
- Розроблення методів диспансеризації хворих, профілактики шкірних і венеричних хвороб (грибкові захворювання, паразитарні, гнійничкові, сифіліс, гонорея та інші).
- Вивчення особливостей клінічного перебігу та розроблення методів лікування хронічних дерматозів при синдромі набутого імунodefіциту (ВІЛ-інфекції).
- Біологія пухлинного росту. Роль хімічних, фізичних і біологічних факторів у виникненні пухлин та лейкозів, теорії канцерогенезу;
- Механізми й етапи перетворення нормальних клітин у злоякісні: значення онкогенів, протоонкогенів та інших генів;
- Фактори транскрипції; сигнальна трансдукція; клітинні рецептори;
- Пошкодження ДНК і РНК клітин і синтезу білків; порушення метаболізму, гормонального балансу та нейрогуморальної регуляції організму;
- Вивчення механізмів метастазування: ангіогенез, адгезія, позаклітинний матрикс, фактори мікрооточення;
- Дослідження генетичних факторів у розвитку, діагностиці та корекції злоякісного росту, біоінформатика;
- Протипухлинна резистентність організму, її значення для розвитку та попередження злоякісних новоутворень, роль імунної системи, цитокіни;
- Екологічні проблеми онкології;
- Профілактика злоякісних новоутворень: молекулярні підходи, біомаркери та хіміопреентивні засоби;
- Розроблення методів ранньої діагностики пухлин і лейкозу, молекулярні маркери злоякісних пухлин;
- Розроблення протипухлинних засобів і технологій: променеві, гормональні, хіміотерапевтичні (кон'юговані моноклональні антитіла), імунотерапевтичні (вакцини, лімфокіни та фактори росту, імунокон'югати), ад'ювантні та модифікуючі методи; бінарна терапія; методи генної терапії, векторні системи; антисенсова стратегія.
- Визначення молекулярних мішеней протипухлинних засобів, резистентність пухлин.
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів інгаляційного наркозу;
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів для внутрішньовенної анестезії;

- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення операцій із використанням методик і засобів для регіонарної анестезії;
- Дослідження й вивчення анестезіологічного забезпечення й інтенсивної терапії при операціях залежно від основного та супутнього захворювань органів системи дихання; органів серцево-судинної системи; печінки, підшлункової залози й інших органів травного каналу; нирок; ендокринної системи; центральної, периферичної, вегетативної нервової системи; крові; інфекційного генезу та при сепсисі;
- Вивчення особливостей анестезії та інтенсивної терапії в окремих галузях хірургії;
- Дослідження та вивчення загальних питань інтенсивної терапії й анестезії: - респіраторної інтенсивної терапії; - інтенсивної терапії при порушеннях гемодинаміки; - детоксикаційної інтенсивної терапії; - парентерального живлення; - імунологічних аспектів інтенсивної терапії; - моніторингу в інтенсивній терапії та анестезії; - корекції метаболічних уражень;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії в акушерстві та гінекології;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії новонароджених і дітей;
- Вивчення та дослідження знеболення й інтенсивної терапії в геріатричній практиці.
- Анестезіологічне забезпечення й інтенсивна терапія при масових ураженнях населення;
- Вивчення та дослідження анестезіологічного забезпечення й інтенсивної терапії при важких травматичних ушкодженнях;
- Дослідження в галузі діагностики, патогенезу, клініки й інтенсивної терапії гострих хімічних отруєнь;
- Дослідження та вивчення патофізіології, феноменології, гострого та афонічного болю ("біль хвороби"), методів їх лікування;
- Дослідження в галузі організації та післядипломного навчання з анестезіології й інтенсивної терапії;
- Дослідження й удосконалення методів первинної церебральної та серцево-легеневої реанімації;
- Розроблення наукових основ, методичних аспектів організації, вдосконалення системи алергологічної допомоги на базі вивчення поширеності алергічних захворювань;
- Вивчення поширеності, етіології, патогенезу клінічного перебігу алергічних захворювань з оцінкою функціональних порушень системи дихання, біохімічних процесів, імунологічної реактивності тощо;
- Обґрунтування, експериментальне та клінічне розроблення нових, ефективніших методів діагностики, терапії алергічних захворювань із застосуванням генетичних, функціональних досліджень, алергодіагностики, фармакологічних засобів і специфічної імунотерапії.
- Вивчення механізмів дії лікарських засобів, які використовуються для лікування алергічних захворювань та їх впливу на функціональний стан органів і систем організму хворого;
- Вивчення й узагальнення досягнень сучасної науки з проблем організації алергологічної допомоги, діагностики та лікування з алергопатологією, сприяння впровадженню їх у практику охорони здоров'я України;
- Подальший розвиток і розроблення основних напрямків наукових досліджень в алергології;
- Гігієна навколишнього середовища та населених місць;
- Оцінка якості довкілля: джерел забруднення атмосферного повітря, води водоймищ, питної води та ґрунтів;

- Розроблення методичних основ організації, моніторингу навколишнього середовища та стану здоров'я населення (з урахуванням екологічних умов);
- Вивчення джерел забруднення навколишнього середовища, ранжування їх за ступенем небезпеки для людини й умов її проживання;
- Вивчення закономірностей і характеру комбінованої, комплексної та сполученої дії факторів навколишнього середовища різної природи (хімічної, фізичної, біологічної);
- Гігієнічне нормування. Розроблення гігієнічних нормативів: удосконалення методичних основ регламентування хімічних, фізичних, біологічних факторів довкілля та внутрішнього середовища житлових, виробничих і громадських споруд;
- Вивчення стану здоров'я населення з огляду на вплив різних факторів навколишнього середовища, умов проживання та харчування;
- Розроблення соціально-гігієнічних проблем здоров'я населення, наукове обґрунтування заходів для поліпшення якості навколишнього середовища, зміцнення здоров'я населення та первинної профілактики захворювань;
- Визначення груп ризику серед населення щодо впливу несприятливих елементів навколишнього середовища та різних небезпечних факторів на стан здоров'я населення;
- Оцінка гігієнічної ефективності нових технічних, технологічних рішень, їх впливу на якість довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення;
- Гігієна дітей і підлітків. Вивчення впливу природних, виховних, оздоровчих і соціально-економічних факторів на організм дітей і підлітків; розроблення гігієнічних норм і вимог до оптимізації умов життєдіяльності;
- Гігієна харчування. Розроблення фізіолого-гігієнічних принципів раціонального та небезпечного харчування різних груп населення;
- Медицина праці. Вивчення впливу умов, режиму, факторів трудового процесу та виробничого середовища на здоров'я працюючих;
- Радіаційна гігієна. Вивчення проблем радіаційної безпеки, нормування радіаційного фактора в умовах населених місць і виробництва;
- Гігієна екстремальних умов. Вивчення проблем організації санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення в умовах природних, техногенних і соціальних катастроф;
- Характеристика мікробіологічних показників довкілля, їх значення для оцінки та гігієнічного нормування питної води атмосферного повітря, ґрунту, продуктів харчування, а також оцінки їх ролі як збудників інфекційних і паразитарних захворювань населення;
- Оцінка змін у стані навколишнього середовища (атмосферному повітрі, воді, ґрунті) під впливом антропогенного забруднення з позицій механізму їх біологічної дії;
- Вивчення джерел забруднення навколишнього середовища; кількісна й якісна оцінка їх впливу на формування фонового забруднення і на організм людини;
- Вивчення біологічних закономірностей впливу шкідливих факторів на організм, розроблення критеріальних показників визначення небезпеки;
- Вивчення особливостей реагування організму на дію шкідливих факторів навколишнього середовища, зміни умов проживання та харчування, їх прогнозування з урахуванням особливостей механізму впливу на біологічну систему організму;
- Визначення ризику впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я людини, формування груп ризику серед населення;

- Гігієнічна оцінка ефективності нових технічних і технологічних рішень на базі біолого-гігієнічних критеріїв.
- Розроблення гігієнічних нормативів; удосконалення біологічних аспектів методичних основ регламентування хімічних, фізичних, біологічних факторів навколишнього середовища та внутрішнього середовища житлових, виробничих і громадських споруд;
- Прогнозування тенденцій інфекційної захворюваності (загальної та за окремими інфекціями) у часі та місці;
- Визначення ролі та значення соціальних і біологічних факторів у розвитку епідемічного процесу при окремих інфекційних хворобах;
- Дослідження молекулярних основ і механізмів епідемічного процесу;
- Епідеміологічна оцінка засобів і принципів специфічної та неспецифічної профілактики інфекційних хвороб на сучасному етапі;
- Особливості епідеміології внутрішньолікарняних інфекцій та їх профілактика;
- Розроблення комп'ютерних програм збирання й аналізу даних розвитку епідемічного процесу окремих інфекційних захворювань;
- Вивчення закономірностей формування стану здоров'я населення з метою виявлення провідних чинників ризику та обґрунтування медико-соціальних заходів щодо попередження їх несприятливого впливу;
- Наукове обґрунтування та розроблення окремих аспектів концепції, програми та заходів реформування системи охорони здоров'я на державному та регіональних рівнях;
- Наукове дослідження стану здоров'я населення з метою визначення потреб в окремих видах, формах і обсягах надання медичної допомоги;
- Обґрунтування якісно нових та оптимізація наявних організаційних форм, видів та методів діяльності органів, закладів та установ охорони здоров'я в умовах соціально-орієнтованого ринкового суспільства;
- Дослідження еволюційного розвитку системи медичної допомоги та охорони здоров'я і обґрунтування соціально-економічних та медико-соціальних аспектів оптимізації їх діяльності;
- Обґрунтування моделей побудови та розвитку різних форм соціального медичного страхування та надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини;
- Обґрунтування організаційних структур, нормативів, критеріїв оцінки та стандартів якості різних видів медичної допомоги населенню;
- Дослідження проблем багатоукладності, альтернативності, конкурентоспроможності надавачів медичної допомоги та медичних послуг, удосконалення методології ціноутворення в системі медичної допомоги;
- Дослідження ефективності, фармакодинаміки, фармакокінетики та біодоступності лікарських засобів за умов їх клінічного застосування;
- Підвищення ефективності та безпечності клінічного застосування наявних лікарських засобів;
- Оптимізація фармакотерапії найпоширеніших захворювань людини через комбіноване застосування препаратів різних фармакологічних груп;
- Вивчення побічної дії ліків при їх ізольованому та комбінованому застосуванні;
- Розроблення сучасних методичних, організаційних, економічних основ клінічної фармакології для створення та впровадження лікарських засобів в Україні;
- Дослідження біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних механізмів виникнення й розвитку в організмі людини та вищих тварин хвороб і патологічних процесів, зокрема спадкової ензимопатії та інші вади метаболізму.

- Дослідження біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних механізмів розвитку патологічних процесів при дії на вищі організми негативних чинників навколишнього середовища, зокрема ушкоджувальних факторів хімічної, фізичної, зосібна радіаційної та біологічної природи;
- Вивчення та встановлення загальних закономірностей плинності біохімічних процесів обміну речовин та енергії, її гормональної регуляції та метаболічної адаптації в організмі людини, зокрема в умовах клінічної і експериментальної(моделювання на тваринах) патології. Дослідження біохімічних механізмів імунних реакцій і неспецифічної реактивності в організм людини та вищих тварин.
- Вивчення біохімічних, молекулярно-біологічних і клітинних закономірностей, що визначають основні етапи онтогенезу, індивідуальну та видову тривалість життя людини;
- Вивчення механізмів програмованої загибелі клітини та такої, що спричинена ушкоджувальними чинниками навколишнього середовища (апоптоз і некроз); дослідження в галузі біохімічних і молекулярно-біологічних механізмів онкогенезу.
- Дослідження в галузі клінічної біохімії. Розроблення наукових принципів аналізу результатів клініко-біохімічних досліджень в організмі людини, наукової оцінки змін метаболічних, ферментативних, гормональних та інших біохімічних показників, які застосовують у клінічній практиці для діагностики найпоширеніших хвороб і патологічних процесів.
- Клініко-біохімічна характеристика та діагностика первинних і вторинних ензимопатій, вроджених і набутих вад метаболізму. Проведення досліджень у галузі медичної ензимології, зокрема питань ензимодіагностики й обґрунтування використання препаратів ферментів як лікарських і діагностичних засобів.
- Розроблення новітніх принципів і специфічних методів біохімічної діагностики, особливо молекулярної діагностики, що ґрунтується на застосуванні технології рекомбінантних ДНК і методів молекулярної імунології. Наукові підходи до організації клініко-лабораторної служби та підготовки фахівців і наукових кадрів у галузі;
- Розкриття механізмів біохімічної дії та принципів спрямованого застосування з лікувальною метою різних класів фармакологічних препаратів - вітамінів, коферментів, гормонів, антибіотиків, алкалоїдів тощо. Клініко-біохімічна оцінка корекції порушень метаболізму під час застосування лікарських засобів і їхньої побічної дії (біохімічних основ лікарської токсикології);
- Вивчення біохімічних механізмів фармако- та токсикокінетики (ксенобіокінетики);
- Дослідження будови, макро- і мікротопографії органів, їх відділів, різних структурних компонентів у людини;
- Визначення нормативів будови тіла, його частин, органів, їх компонентів (в умовах норми) з урахуванням віково-статевої та іншої типології;
- Аналіз і градація різноманітних варіантів, індивідуальних особливостей і аномалій організації тіла людини;
- Визначення анатомічних перетворень тіла, його частин в онтогенезі;
- Вивчення мінливості анатомічних структур тіла в філогенезі;
- Виявлення впливу формотворчих чинників (стать, конституція, професія, етнотериторіальні чинники та ін.);
- Виявлення дії різних екологічних впливів, включаючи несприятливі, на розвиток і становлення тіла людини, його окремих органів, їх структур, систем, апаратів;

Механізми впливу хвороботворних факторів на стоматологічний статус осіб із соматичною патологією, шляхи їх корекції та блокування.

Обґрунтування методів профілактики та лікування пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями в залежності від їх конституціонального типу та фізичного розвитку.

Алгоритм хірургічного та консервативного лікування хворих, що мають косметичні дефекти тканин щелепно-лищевої ділянки, інволюційний птоз шкіри обличчя та шиї, больові синдроми обличчя та профілактики утворення патологічних рубцевозмінених тканин.

Застосування матеріалів наповнених наночастками в стоматології.

Відновлення стоматологічного здоров'я у пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями та їх реабілітація.

Інтегративно-диференційоване обґрунтування вибору оптимальних методик оперативних втручань та обсягу лікувальних заходів при хірургічній патології щелепно-лищевої ділянки.

Вплив стоматологічних конструкцій й матеріалів на протезне поле та адаптаційні властивості організму.

Вивчення етіології, патогенезу та поширення основних стоматологічних захворювань у взаємозв'язку із загальним станом організму.

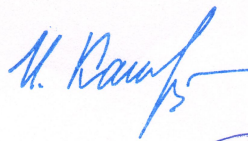
Розроблення й удосконалення методів діагностики основних стоматологічних захворювань.

Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування основних стоматологічних захворювань і впровадження їх у клінічну практику.

Розроблення методів профілактики основних стоматологічних захворювань.

Дослідження, пов'язані з науковим обґрунтуванням індеферентності стоматологічних матеріалів.

Проректор з наукової роботи, доктор
медичних наук, професор

І. Кайдашев

Гарант освітньої програми, завідувач
кафедри пропедевтики терапевтичної
стоматології,
доктор медичних наук, професор

І. М. Ткаченко.

Член проектної групи, завідувач
кафедри терапевтичної стоматології,
доктор медичних наук, професор

Т. О. Петрушанко

Член проектної групи, професор
кафедри ортопедичної стоматології
з імплантологією,
доктор медичних наук, професор

В. М. Новіков